ISBN 978-83-62531

SAYI 10

ŞEB-İ YELDA

Kültür - Sanat - Edebiyat Dergisi

Ekim 2023

10.

Sayımız Yayında!

Depremzedeler
Ali Cöre

İRENA SENDLEROWA / KAHRAMAN HEMŞİRE
Zafer Ayvaz

Sanat ve Güzellik Tasavvuru
M. Ertuğrul İncekul

ŁÓDŹ
Graffitiler Şehri
Ahmet Aydın

www.sebiyelda.com

SAYI 10

ŞEB-İ YELDA

Ekim 2023

ISBN 978-83-67531

Şeb-i Yelda Edebiyat Grubunun inisiyatifinde üç ayda bir yayınlanan kültür ve edebiyat dergisidir.

EDİTÖR: Mehmet KARADAYI

YAYIN KURULU: Zafer AYVAZ
Ahmet AYDIN
Ömer Faruk EREN
Ekrem YURTSEVER
İbrahim ASLAN
Metin ÖZDEMİR

GRAFİK TASARIM: KBY

SOSYAL MEDYA: Tamer TAMTÜRK

- Dergi gönüllülük esasına göre yayınlanır. Gönderilen yazılara telif ödenmez.
- Yayımlanan yazıların her türlü hukuki sorumluluğu yazar(lar)ına aittir. Yazı gönderenler bu kuralları peşinen kabul etmiş sayılır.

sebiyelda2020@gmail.com

ŞEB-İ YELDA

www.sebiyelda.com

EDİTÖRDEN / Mehmet KARADAYI

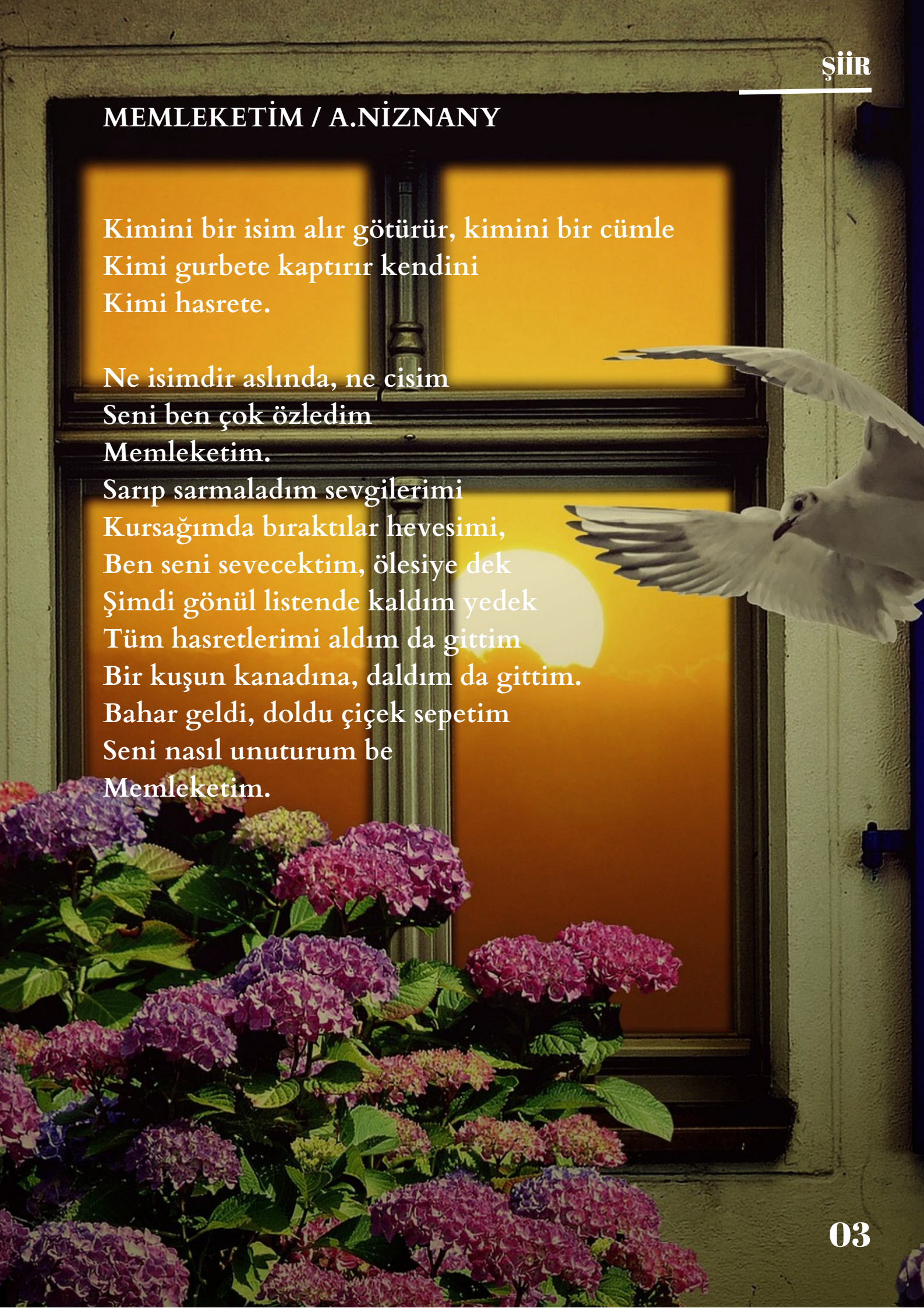
Sevgili okurlar,

Uzun bir aradan sonra sonra sizinle yeniden buluşmanın mutluluğu içindeyiz. Hani yılan hikayesine döndü denir ya; bu sayımızın yayınlanması tam yılan hikayesine döndü. Yazıların toplanması, tasnifi, seçilmesi, editlenmesi, grafik tasarımı ve son dokunuşların yapılması ile dergimiz yayına hazır hale geldi. Bu süreçte hayatın olağan akışına uygun olan ve olmayan bir çok olay ile sınandık. Yakınlarımızdan vefat edenler oldu ki annemin vefatını burada zikretmem gerekir duaya vesile olsun diye. Ağır hastalıklar geçirenlerin haberini aldık. Maddi imkansızlıklarla savaşanları dert edindik. Özgürlüğü için mücadele edenlerin yanında -yapabiliyorsak- bedenimizle bulunduk, bu mümkün değilse ruhumuzla destek verdik. Ne olursa olsun yazma sevdamız bitmedi, bitmeyecek. Aynı aşk ve şevk ile fırsatını bulduğumuz ilk anda karşınıza çıktık. Daha nice sayılarda -tabii ki öngörülen periyotta- buluşmayı arzu ederiz.

Ebru sanatçısı Faruk Demir bir muhteşem eserini daha okurlarımızın takdirlerine arz ediyor.
A. Niznany vatan özlemini mısrala dökmüş. Sıla hasreti çekenlerin sesi soluğu olmuş "Memleketim" şiirinde.
Sanat ve Güzellik Tasavvuru yazısıyla kainata bakışımıza farklı bir pencere açıyor Ertuğrul İncekul. Yazarımızın ikinci yazısını yayımladık. Yeni yazılarla daimi yazarlamızdan olmasını arzu ediyoruz.
Zafer Ayvaz İkinci Dünya Savaşı'nda çocukları kurtaran bir kahraman hemşireyi, İrena Sendlerowa'yı anlatıyor. Orta Doğu'da masumların her gün ateşe atıldığı ve bir dünya savaşına evrilme tehlikesi olan katliamları görünce tarihten ders almayı bilmeyen insanoğlu adına utancımızdan yüzümüz kızarıyor.
"Sonra çevirmeli gözlerini semaya
Kanat çırpmalı ümit
Göğe yükselmeli ve konmalı yüreğine" bu harika mısraların şairi Dilara Gözübüyük, Pervaz isimli şiiriyle misafirimiz bu sayıda.
Yine velût bir yazarın hikayesine yer veriyoruz. Ali Cöre kıvrak kalemiyle acıların ezim ezim ezdiği genç bir insanın hazin hikayesini anlatıyor. "Ne çok acı var!"diyoruz şair Cahit Zarifoğlu gibi.
Ahmet Aydın çok sevdiği Polonya'nın mutlaka görülmesi gereken yerlerini anlatmaya devam ediyor. Graffitiler Şehri Lodz sizin de ilginizi çekecektir.
"Güneşin tadı dilimde
Bulutlar şeker olmuş elimde
Ders bitmek üzere
Balıklar yüzüyor zihnimde"
Siz de duydunuz değil mi güzel şiirin ayak seslerini. Güneşin tadı sizin de dilinizi tatlandırdı değil mi? "Renkli Bağcıklar" şiirinde V.mi'ye kulak verelim o zaman.
Kulluğun insanı miraca çıkaran yolculuğuna hazırlıklı olmak gerek. Ruhumun Beş Halinde namazın insanı nasıl değiştirdiği, dönüştürdüğü, güzelleştirdiği harika bir anlatımla sunulmuş okura Ahmet Yılmaz tarafından.
Metin Özdemir büyük çoğunluk itibariyle çocukluğumuzda okuduğumuz Şeker Portakalı adlı romanı inceledi bu sayıda. Çocuk terbiyesi üzerine çok şey bulacaksınız yazıda.
Bir gönül insanından gönüllerin bamtelini titreten bir şiir daha. Abdulkadir Doğan gönlünüze hitap ediyor.
Hal dilinin etkisini anlatan muhteşem bir yazı Recep Atıcı tarafından kaleme alındı. Temsilin Gücü ve Üç Misal hayatın içinden örneklerle halin dilden üstün olduğunu çok açık bir şekilde ifade ediyor.
Gece yarısı sancılarını ve o sancıların getirdiği bereketli düşüncelerini daha önce dergimizde okuduğumuz Ekrem Yurtsever bu sefer de gecenin bereketinden mahrum oluşundan dert yanıyor.
Sevgili dostlar;
Dergimizin geniş kitlelere ulaşması için desteğinize ihtiyacımız var. Gönüllü çalışmaların ürünü olan bu dergi okuyucularına ücretsiz sunuluyor. Siz de dergimizi dostlarınızla paylaşarak derginin amaçlarına hizmet etmesine katkı sağlayabilirsiniz. Yazılarınızı göndermeyi unutmayın.
Yeni sayılarda görüşmek üzere...

MEMLEKETİM / A.NİZNANY

Kimini bir isim alır götürür, kimini bir cümle
Kimi gurbete kaptırır kendini
Kimi hasrete.

Ne isimdir aslında, ne cisim
Seni ben çok özledim
Memleketim.
Sarıp sarmaladım sevgilerimi
Kursağımda bıraktılar hevesimi,
Ben seni sevecektim, ölesiye dek
Şimdi gönül listende kaldım yedek
Tüm hasretlerimi aldım da gittim
Bir kuşun kanadına, daldım da gittim.
Bahar geldi, doldu çiçek sepetim
Seni nasıl unuturum be
Memleketim.

SANAT VE GÜZELLİK TASAVVURU / M.Ertuğrul İNCEKUL

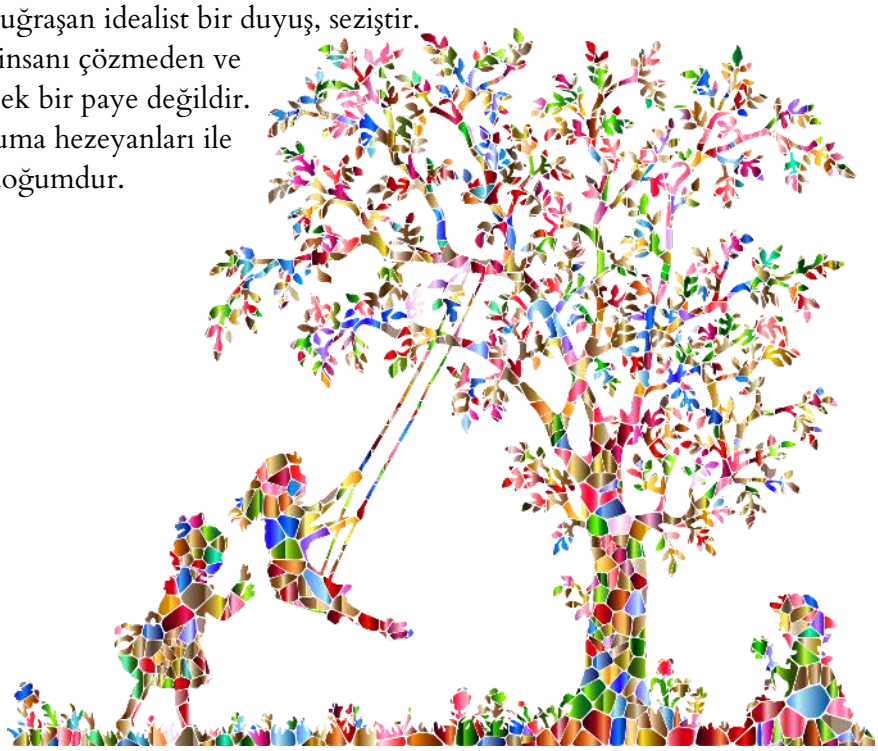
Mehmet Akif'e göre "Sanat bütün insandır."
Eflatun ise "Sanat kopyanın kopyasıdır." der.

Sanat dolayısıyla güzellik tasavvurumuz, aslında hayatı ve varlığı anlayış biçimimizdir.

Sanat, varoluşu keşfe uğraşan müthiş bir argüman ve medeniyet taşıyıcısıdır.

İnsanın kerim bir varlık olduğu ve haklarının korunması, sanatın ve medeniyetin temel bakış açısını oluşturur. Hatta o kadar mükerrem bir varlıktır ki insan, dünya ve ötesi, fizik ve metafizik alemdeki mutluluğunu amaç edinmek, gerçek terakki ve medeniyet düşüncesinin ana hedefi olmalıdır.

Sanat, varolanla değil varolması gerekenle uğraşan idealist bir duyuş, seziştir. Sanat, güzelliğin ve estetiğin peşinde ama insanı çözmeden ve insanın derinliklerine inmeden, elde edilecek bir paye değildir. Prometeryan insanın Tanrı'ya meydan okuma hezeyanları ile ortaya çıkan sanat tarihi ise ruhsuz ve ölü doğumdur.

Eşsiz yeryüzü ve varlığın hicabını kaldırmak, Mutlak Güzel'in gölgelerini takip etmek, yorumlamak, görünür hale getirmek sanatçının incelerden ince dantelasına ve dimağına emanettir.

Sanatçı hayatı duyabilen ve hayatla yüzleşebilendir. Hayattan kaçarak varlık keşfedilemez.

Güzellik tasavvuru; hayata tutku ile bağlı olanların idealidir.

Hayatın sahteliğinden kaçarak başkalarına hayat aşısı yapamazsınız. Tabiatın donuk manzaralarının üstünde ilahi besteyi okuyabilen varlık yorumcusudur gerçek sanatçılar.

Estetik düşüncesi, modernitenin kaba ve maddiyatçı çarklarının paletleri altında ezilmemelidir. Ruh nezaketi, gönül enginliği ise bizim medeniyet telakkimizdir.

Sanat doğada olmayanın taklidi iken, Aristo'ya göre doğada olan şeylerin taklididir. Bu yüzdendir ki Eflatun, "elimizde olanlardan dolayı sızlanmanın aptalca bir şey olduğunu; çünkü orijinaline sahip olduğumuz bir şeyin bin bir zorlukla taklidini yapmanın doğru bir davranış olmadığını" söyler.

Alemin kevnü fesadı içinde ahengi, armoniyi görmek maharettir. Sanat kaos içindeki ışığı, manayı ortaya çıkarır. İnsana huzursuzluk veren, karmaşa ve geçiciliktir. O akışkanlık içinde sonsuzun mührünü görendir ve gösterendir sanatçı. Nesneler dünyasındaki keyfiliği geçip, nizama ve mutlaka ulaşmak, eşyanın hakikatini keşfetmek gayedir sanatta. Benlik aradan çıkmadan Hu'ya ulaşmak zordur, vesselam.

Şair Ümmü Sezer'in deyişiyle düşünce deryamıza yelken açalım. O "düşünce dalgalarının varlık sahiline çarpmasıyla oluşan seslerden" bahseder, işte o seslerin bestesine ve harmonisine sanatın aşkınlığı diyorum ben de…

İRENA SENDLEROWA: 2500 YAHUDİ ÇOCUĞU NAZİLERİN ELİNDEN KURTARAN KAHRAMAN HEMŞİRE / Zafer AYVAZ

1910 yılında Varşova'da bir doktorun kızı olarak dünyaya gelen İrena, İkinci Dünya Savaşı sırasında hemşire olarak görev yaptı ve 2500 Yahudi çocuğu Nazilerin elinden kurtardı. Hastalarının çoğu Yahudi olan babası, onu sosyal statüleri ve etnik kökenleri ne olursa olsun insanları sevmesi ve saygı duyması için yetiştirmişti. Diğer doktorlar Yahudi çocuklarını tedavi etmeyi kabul etmezlerken onun babası tedavi etti ve bu esnada kaptığı tifüs hastalığı sonucunda 1917 yılında hayatını kaybetti. O sırada İrena 7 yaşındaydı.

İrena'nın Yahudi karşıtı ırkçı politikalara itirazı Varşova Üniversitesinde öğrenciyken başlamıştı. Üniversite yönetimi kendisine Yahudi arkadaşlarıyla aynı sırada oturamayacağını söylendiğinde onun cevabı, "O halde bugün ben de bir Yahudi'yim" olmuştu. Bunun ardından Varşova Üniversitesi ile ilişiği kesildi. Doğru bildiği yoldan şaşmayan İrena İkinci Dünya Savaşı sırasında Yahudilerin yaşadığı Varşova gettosunda hemşirelik yapmaya başladı. Bu esnada Polonya Yeraltı Direniş Örgütüçocuk bölümünün başkanlığını yaptı.

Polonya'yı işgal eden Naziler 1 Nisan 1940 tarihinde Varşova'da Yahudiler için bir getto kurmuşlardı. Burası Nazilerin işgal ettiği diğer bölgelerde kurmuş olduğu 400'den fazla gettonun en büyüğüydü. Burada yaklaşık 400.000'den fazla Yahudi yaşıyordu. Bu gettoda Romanlar da bulunuyordu. Nazilerin Yahudileri öldürmeye başlamasıyla 250 ila 300 bin getto sakini Treblinka imha kampına gönderildi. Burada Temmuz 1942 ve Ekim 1943 arasında 800.000'i Yahudi olmak üzere yaklaşık 850.000 kişi öldürüldü. Kampta ölenlerin %99,5'i Yahudi asıllıydı.

İrena, Varşova Gettosundaki insanlık dramına seyirci kalamadı. Almanların tifüs salgını korkusundan yararlanıp, sağlık kontrolü yapmak gerekçesiyle gettoya girip çıkmaya başladı. Polonya'daki Żegota isimli Yahudilere yardım kuruluşu, 16 bloktan oluşan Varşova gettosunda yaşamaya zorlanan yaklaşık 450 bin Yahudi'ye gıda, ilaç ve giysi yardımında bulunuyordu. Bu örgüt Yahudi ailelere yardımcı olmak üzere 3.000 'den fazla sahte belge hazırladı. İrena, gettoda yaşayan çocukları oradan gizlice çıkarmak ve hayatlarını kurtarmak için çeşitli yollara başvurdu. Ambulansta sedyenin altında veya sırt çantalarında çocukları kaçırdı. Ayrıca kanalizasyon borularından yer altı tünellerine, el arabasındaki çuvallardan, bavullara ve hatta ceset torbalarında çocukları taşımaya kadar her yolu kullandı. 25 kişilik ekibiyle birlikte, 1940 ve 1943 yılları arasında 2500 çocuğu gettodan çıkararak hayatlarını kurtarmayı başardı. Getto dışına çıkarılan çocuklara sahte isimler verildi ve Yahudilerin yaşamamış olduğu bölgelere yerleştirdi. İrena'nın kulağında daima tifüsten ölen babasının ona söylediği şu son sözler çınlıyordu: "Boğulan birisini görürsen, atlayıp onu kurtarmayı denemelisin, yüzme bilmiyor olsan bile."

İrena, ailelerinin çocuklarına tekrar kavuşabilmesi için; çocukların isimlerini sigara kağıtlarına yazıp cam kavanozlara yerleştirerek komşusunun elma ağacının dibine gömdü. Bu faaliyetleri Gestapo tarafından fark edilince tutuklandı ve aylarca işkence göreceği Pawiak Hapishanesi'ne atıldı. Ne var ki gördüğü tüm işkenceye rağmen ekibini ele vermedi. Ve sonunda, arkadaşları tarafından Alman gardiyanlara ödenen rüşvet sayesinde; kolları ve bacakları kırık, bilincini kaybetmiş vaziyetteyken atıldığı bir odunluktan sağ kurtulmayı başardı.

İrena, sosyal yardım kuruluşlarında çalışmaya savaştan sonra da devam etti. 1965'te İsrail'deki Yad Vaşem Holokost Müzesi tarafından ödüllendirildi. Ancak o zamanki komünist yönetim İrena'nın İsrail'e gitmesine izin vermediği için bu ödüle ancak 1983'te sahip olabildi. 2003 yılında Papa II. Jan Paul İrena'ya savaştaki çabalarını öven özel bir mektup gönderdi. İrena'nın hayatı, Anna Mieszkowska'nın kaleme aldığı "Soykırım Çocuklarının Annesi" adlı romana konu oldu. Ayrıca "Bir Kavanozdaki Yaşam" adlı tiyatro oyununda canlandırılırdı. 2007 yılında Polonya Devlet Başkanı Lech Kacyznski, İrena'yı Nober Barış Ödülü'ne aday gösterdi. Ancak o yıl bu ödül Eski ABD Başkan Yardımcısı Al Gore'a ve Devletler Arası İklim Değişikliği Paneli'ne verildi.

Kendisini kahraman olarak görmeyen, "Ben normal olanı yaptım. Daha fazlasını yapabilirdim. Bu pişmanlık beni ölene kadar takip edecek" diyen İrena, 2007 yılında bir televizyon kanalı ile yaptığı son röportajında şöyle demişti: "İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra insanlığın bazı şeylerin farkına vardığını ve bir daha asla yaşanmayacağını düşünmüştük. Oysa hiçbir şeyin farkına varılmamış. Din, etnik köken ve milliyetlere dayalı savaşlar hâlâ devam ediyor. Ancak her şey farklı olabilir; yeter ki sevgi, alçakgönüllülük ve hoşgörü bizlerle olsun".

2008 yılında 98 yaşında vefat eden İrena Sendlerowa'nın kabri Varşova'da Powązkowski mezarlığındadır.

PERVAZ / Dilara GÖZÜBÜYÜK

Pencere pervazında atıyor yüreğim.
Bir kuş, en tepesinde koca çınarın, başlıyor yıllardır gönlümü kavuran sessizliğin düğümlerini çözmeye. Düğümler çözüldükçe hafifliyor yüreğim. Kulağımı dolduruyor, ahengi sırlara karışan türküsü. Rüzgarla kıvrılıyor notalar, ruhuma sızdığı gibi sızıyor mahir aralıktan.
“Aydınlık yarınlar diyor, bağırıyor sessizliğin ortasına
Kurak kalmış umut bahçesi, yağmur gerek
Yağsın ve yeşertsin hayalleri
Yaklaşıyor mevsim
Ihlamurlar çiçek açmalı
Kokusu karışmalı havaya
Üzerinde kuşlar cıvıldamalı
Lal olmuş yüreğine dokunmalı ve silmeli buğusunu
Ruhunun sokakları karanlığa bulanmış
Aralamalı perdeyi ve sızmasına izin vermeli güneşin
Yakamozlar serpişmeli tozlu raflarına
Rüzgar kurutmalı yastığına akıttığın çaresizliğini
Bir ıslık çalmalı bahara, bir gel demeli
Gel ve bul beni
Gel ve bir yudum suyum ol, dindir susuzluğumu
Gel ve bir ol, benim ol
Sonra çevirmeli gözlerini semaya
Kanat çırpmalı ümit
Göğe yükselmeli ve konmalı yüreğine”

DEPREMZEDELER / Ali CÖRE

-Şuna bir bakar mısın? Göçük altından elinde kuşu ile birlikte çıktılar. Tam bir mucize değil mi? Elli beş saat sonra nasıl çıkardı Allah?
-İnşallah ileride çıktığına pişman olmaz.
-Bu nasıl bir söz arkadaşım. Ne demek şimdi?
-Ben çıktım da ne oldu?
Sorular cevapsız kalmıştı. Arkadaşı meraklandı ama üzerine gitmedi. Derdi neydi bu güneyli delikanlının? Nasıl bir göçük altından çıkmıştı?
Güneyli, bir kaç ay önce sıcak, uzun ve parlak günleri arkada bırakıp gelmişti bu kuzey ülkesine. Soğuk, kısa ve siyah bir gün karşılamıştı onu burada. Ertesi sabah pencereden dışarıya baktığında kırağıların her yeri donuk bir ipek gibi kapladığını gördü. Güneşi göremiyordu geldi geleli. Odanın içi sürekli bir soğuk, sürekli bir hüzün doluydu. Sokaklara bakıyor, canlılık göremiyordu. Kimsenin bir acelesi yoktu. Sanki neşesiz, cansız, telaşesiz ve sessiz bir dünya vardı karşısında. Bu sessizliği yırtan sadece karga ve martı sesleriydi.
Arada bir pencerenin önüne geçer düşünceli seyre dalardı. Terk edip geldiği aydınlık memleketinin altın renkli sıcak kumsallarını, mavi patiska ile kaplı denizini, kıyılardaki yeşil koylara sokulmuş yelkenli beyaz yatları, sahilden hemen yükselen dağların yamaçlarındaki akçam ormanlarını, tepesinden kumsala süzülen paraşütçüleri düşünürdü.
İlk zamanlar bir kaç arkadaşı ile bir evde kaldı. O gençler biraz farklıydı. Şen şakrak bir halleri vardı. Hali vakti yerinde gençlerdi. Güneyli'nin öyle miydi? Ana babası sağdı ama ikisi de beş altı yıldır ondan ayrı yerlerdeydi. Arada bir onları görmeye giderdi. Zordu, her seferinde birinden para bulmak. Memur emeklisi dedesi ve baba annesi ile kalıyordu.
Diğer dedesi variyetliydi. Ama şefkatli kucaklarını, cömert ellerini esirgerdi hep. Öteden beri babalarını öyle candan sevmezler, tasvip etmezler, gönülden takdir göstermezlerdi. İçten içe kızarlardı. Bazen yüzüne söylemekten de çekinmezlerdi. Neymiş efendim gittiği yol, yol değilmiş. Safmış. Akılsızmış. Aklını başkalarına kiraya verirmiş. Kızları da nasıl kanmışmış bu adama? Ona da sinir olurlardı.
Güneyli o kaldığı evde tutunamamış ve bu yurda gönderilmişti. Tabi evde kalmak zahmetli, külfetli. Temizlik, yemek, tertip düzen. Hele o abi? Kendi yaşıtlarına abilik rolü kesiyordu. Güneyli onun hallerinde bir toyluk, bir acemilik görüyor, bir yapmacıklık seziyordu. Testinin suyu soğuk olur misali yani. Güneyli daha fazla dayanamadı. Ayrılacağını söyledi. Abi rolündeki arkadaşı ona yol gösterdi. "Bari şu yurtta kal." diyerek onu buraya yerleştirdi. Burada da uzun süre kalacağa benzemiyordu. En başta yurt idarecisinin müsamaha etmediği bir alışkanlığı vardı. Sigara içiyordu.
Ne yapsın çocuk çok ağır bir travma yaşamıştı. Anadan ayrı babadan ayrı kalmak kolay mı? Henüz on üç yaşındayken İstanbul'da temmuz sıcaklarının yaşandığı bir alacakaranlıkta evlerinin kapısı zorla açılmıştı. Sivil polisler patır kütür içeri dalmış ve gözleri önünde babasını yüz üstü yatırıp ellerini arkadan kelepçelemişlerdi. Evin altını üstüne getirmişlerdi. Aslında bunu yapamazlardı.

Zira babası cumhuriyet savcısıydı. Kimin umurunda? Annesi de sıradan bir ev hanımı değildi; o da hakimlik yapıyordu. Dinleyen mi var? Onların bu kadar saygısızlığa maruz kaldığını, bu kadar aciz ve çaresiz olduğunu hiç görmemişti.

Babalarının arkasından günlerce annesiyle sarılıp ağlaştılar. Bir kaç gün sonra annesi de işsiz kalmıştı. Gün geçtikçe sıkıntıları büyüyordu. Günün birinde güneydeki sahil kasabasına, dedelerinin yanına dönme kararı aldılar. Hazırlıklarını yaptılar. Ev eşyalarını yükleyip gideceklerdi ki annesini de götürdüler. Küçük kardeşi ve mavi muhabbet kuşları ile ortada kalakaldılar. Dedeleri geldi onları götürdü. Okulunun geri kalanını dedesinin yanında bitirdi.

Üç yıl boyunca, sürekli bir ona laf göndermeler, yeri geldikçe gözünün içine baka baka teröristlerden, darbecilerden bahsetmeler onu yıpratmıştı. O ne ki, bunlar kitapların müfredatında işleniyordu. Artık iyice bezmişti. Böyle bir muamele eli kanlı bir teröristin çocuğuna bile yapılmazdı. Çok içerliyordu ama kime ne diyebilirdi ki? Samimi bir arkadaşı yoktu. Bir cüzzamlı gibi dışlanmıştı.

Artık canına tak etmişti, liseden sonra okumak istemiyordu. Hatta bu topraklarda da yaşamak istemiyordu.

Günün birinde aile dostları aralarında para toplayıp onu bu soğuk kuzey memleketine üniversite okuması için göndermeye karar verdiler.

Burada bir eve yerleşmişti. Bol muhabbetli, neşeli cana yakın arkadaşlar vardı. Kardeş gibiydiler. Sıcak bir ortam, doyumsuz sohbet muhabbet gırla gidiyordu. Yalnızlığını giderebilir, daha sosyal biri olabilir, eski acı günleri unutabilirdi. Evdekiler hep birlikte hareket etmeyi adet edinmişler. Çarşıya pazara birlikte gidilir, yemekler birlikte yenilir, çaylar birlikte içilirdi.

Ancak güneyli, yalnız kalmak ve bireysel yaşamak arzusunda idi. Hani yılkı atları vardır ya tıpkı onlar gibi özgür, sahipsiz yaşamaya alışmıştı bir kere. Bunları boş beleş işler gibi görüyor, onların kendi aralarındaki gülüşmelerini, esprilerini, takılmalarını manasız buluyordu. Bunlar yapmacık ve aşırılıktı.

O yaştaki gence hayat bu kadar mı boş, bu kadar mı manasız gelirdi?

Sönmüş bir volkan gibiydi.

Delikanlı günün birinde bir işe girmek, para kazanmak istemişti. Meğer bunun için izin alması gerekiyormuş. Öyle kafasına göre hareket edemezmiş? Ee ne yapsın gariban, parasız pulsuz nasıl dursun? Neymiş efendim, o çalışırsa diğer arkadaşları da isterlermiş. Disiplin ve kontrol sağlanamazmış. Dahası çabuk bozulurlarmış. Gençler onlara emanetmiş. Anlaması mümkün değildi bunları.

Arkadaşı ile o akşam deprem haberlerini izledi. İzledi ve daha fazla gözyaşlarına hakim olamadı. Daraldı, bunaldı. Dışarı attı kendini. Biraz hava almak, yürümek belki iyi gelecekti. Bir bu depremi düşünüyor bir de kendi depremini düşünüyordu.

Soğuk havada amaçsızca, hedefsizce dolandı. İçinden geçtiği parkın banklarında oturmuş evsizleri gördü. Onların yanından geçerken içlerinden biri yaklaştı. Hemen elindeki telefonu cebine koydu. Sokak insanları ondan bir şeyler istedi. İngilizce cevap verdi. Evsiz adam da İngilizce konuşmaya başladı. Para istiyordu. Sadece bir bira parası. Evsiz ısrar ediyor, önünden çekilmiyordu. Adamı iteledi. Adam yerde yuvarlandı. Güneyli koşmaya başladı. Arkasından diğer evsizler de. Soluk soluğa parkı bitirdi. Işıklı caddeye kendini attı. Kovalamaca devam ediyordu. Demir yolundan atlayıp tam karşıya geçecekti ki, sinek gibi tramvayın önüne yapışıverdi. Tramvay şoförü ne olduğunu anlayamamıştı. Birden bire önüne çıkan bu şey de neydi? On, on beş metre sonra durabildi. Makinist panik, korku içinde indi, baktı, ama kimse yoktu. Arkaya baktı. Yirmi metre gerideki raylara doğru koşuşmalar vardı. Tramvay boşaldı. Arkadan gelen diğer tramvay da durdu. İki tramvayın ortasındaki kalabalığın arasında rayların üzerinde bir genç yatıyordu. Sırt üstü, çakılların üzerinde boylu boyunca sessizce uzanmıştı. Sanki güneşli, mavi bir gökyüzünün altındaki kumsalda uzanmış gibi, gözleri açık olarak, o soğuk ve karanlık semayı seyrediyordu. Sapa sağlam görünüyordu ama hareketsizdi. Kimseyi duymuyordu bile. Ne üzerinde bir kan, ne de yüz hatlarında acıdan eser vardı. Sanki üzerinden büyük bir yük kalkmış gibiydi.

GRAFFİTİLERİN ESİR ALDIĞI ŞEHİR; ŁÓDŹ / Ahmet AYDIN

Bazılarına göre "Eğitim", bazılarına göre "Erasmus", iş dünyasına göre "Tekstil" şehri olarak adlandırılsa da, bana göre "Graffiti" şehridir ŁÓDŹ. İlginçtir ki Gdansk gibi ve hatta Poznan gibi akla nüfus açısından büyük şehirler gelse bile Łódź, Polonya'nın nüfus bakımından en büyük üçüncü şehridir.

Łódź Lehçe'de "sandal, kayık, bot" anlamlarına gelip armasında da sandal resmi bulunduran ruhu olan bir şehirdir. Zamanında şehrin sular içinde olup, bir kara kısmının bir sandala benzemesinden dolayı aldığına inanılır bu ismi. Polonya'nın üçüncü büyük kenti olan Lodz (Łódź), başkent Varşova'nın yaklaşık 135 kilometre güney batısında kalmakta yani Varşova'dan 1.5 saatte rahatlıkla ulaşabileceğiniz uzaklıkta bir şehirdir.

Bir endüstri şehri olan Lodz, tarihte üç büyük imparatorluğun sınırları içinde yer almıştır: Rusya, Avusturya ve Prusya. Şehir, yüzyıllar boyunca fakir bir kent olarak kalmış; ancak 19. yüzyılda, Rönesans'tan sonra çok hızlı bir gelişme göstermiştir. Lodz, Polonya'nın merkezinde, birçok önemli Avrupa yolunun geçiş noktası üzerinde yer almaktadır. Şehirde Leh, Alman, Rus ve Yahudi kültürü iç içe yaşanmakta; bu çok kültürlü yapı, şehre eşsiz bir karakter kazandırmaktadır.

Lodz, günümüzde sadece büyük ve dinamik bir sanayi kenti değil aynı zamanda yerli ve yabancı yatırımcılar için çok önemli bir ekonomi ve ticaret merkezidir.

Eskiden beri gelen tekstil alanında dinamikliğini korumaktadır. En büyük ticaret ve alış veriş merkezi Ptak'tır. Şehrin yıllardır en gözde caddesi Piotrkowska caddesidir ki bu yazıyı bana yazdıran da odur.

Bu caddede gezmek bile başlı başlına ayrı bir keyiftir. Caddede şehrin ünlü piyanisti Arthur Rubenstein'in heykeli ile Lodz şairi Julian Tuwin'in heykelleri sizi selamladan bırakmaz. Grand Hotel önündeki "Walk of Fame" yani Hollywod'daki gibi meşhur isimlerin yerlerdeki yıldızlara yazıldığını da görürseniz şaşırmayın. Ayrıca ülkedeki tek sinema üniversitesinin burada olduğunu da unutmayalım. Bundandır ki buraya Hollywuç'da denir.Ama Piotrkowska caddesi. Ne desem, nasıl anlatsam ki? Nasıl anlatırsam anlatayım, hikaye hep yarım kalacak.

MAZİYİ BİR SOKAĞA SIKIŞTIRAN YOL: PİOTRKOWSKA CADDESİ

Bir haziran sonuydu, takvimler 29(?) dese de, yolculuk maziyeydi bu sefer. Haritada Lodz, Piotrkowska Sokağı yazılıydı ama katılımcılarla renklenen grup, son zamanlardaki en güzel yolculuğunu yapıyordu maziye doğru. Evet bu yolculuk, biraz da geçmişeydi. Grupta profesörümüz de vardı, matematikçimiz de, edebiyatçımız da, iş adamımız da, genci de vardı güngörmüşü de. Daha ne olaydı, ekip hazırdı, kaptan "Vira bismillah!" dedi, çevirdi kontağı.

Piotrkowska Sokağı mı uzundu (5 km) yoksa her adımda bir hatıra, her soluklanışta bir yadediş mi efsunlu kılıyordu yürüdüğümüz caddeyi bilmem. Biz maziye dalmadan, sokağın mazisine bir bakalım isterseniz.

Merkezinden geçen bir tramvay hattı geniş bir yeşil kuşak gibiydi Piotrkowska'nın. Mickiewicza Bulvarı'ndan Bağımsızlık Meydanı'na kadar nerdeyse otopark yeri yok denecek kadar azdı. Bizi her yönden büyüleyen bu sokakta en çok emek 1990'dan sonra buraya alın terini akıtmış olan mimar Marek Janiak'e aitti. Marek aynı zamanda o dönem "Zódź Kaliska" adlı bir sanat grubun önemli bir üyesiydi. Piotrkowska Sokağı Vakfı'nın kurulması fikrini ortaya önce o attı. Amacı, bu sokağı yeniden canlandırmak ve yayalara açmaktı. İlkin, Piłsudskiego Bulvarı ile Tuwima Sokağı arasındaki mesafe trafiğin dışında bırakıldı. Renkli parke taşları ile kaplı sokak modern sokak lambaları ve sokak mobilyalarının diğer unsurları ile donatıldı. Sanat, bu sokağın her taşına işlenmeye başlamıştı.

Sokağın kuzeyindeki Özgürlük Meydanı 1993-1997 yıllarında trafiğe kapatıldı. Yayalara açıldı. Meydan, eski kaldırımı taklit eden siyah parke taşları ile döşendi ve sokak mobilyaları açısından da gittikçe daha güzel unsurlarla donatılmaya başlandı. Değişim ve dönüşümün önü açıldı mı, durdurabilene aşk olsun. Piotrkowska Sokağı'ndaki dekorasyon değişikliği ile birlikte apartmanlar ve yanında duran küçük saraylar da canlandırıldı. Bazı barlar, restoranlar, mağazalar ve kafeler onların içine taşındı.

Öncelikle, apartman dairelerinin ön cepheleri yenilendi ve sokaktaki canlanma yavaş yavaş arka bahçelere ve oradan da arka binalara kadar ulaştı. Bugün gezdiğimiz sokağın hepsi olmasa da, çok sayıda binanın arka bahçesi parke taşı ile döşendi ve ticaret amacıyla kullanılmaya başlandı.

Bugün Piotrkowska Sokağı, ekonominin de ticaretin de kalbidir. Tabiki PTAK alış veriş merkezi ile MANIFAKTURA'yı da unutmadan. Ama şehrin vitrini, kalbi her zaman için Piotrkowska oldu. Çünkü en önemli idari ofislerin hemen hepsi, bankalar, mağazalar, restoranlar ve iplikçiler, kitapçılar, alış veriş marketleri ve dükkanlar boy boy bu caddeden geçenleri selamlamakta. Łódź kentinde düzenlenen etkinliklerin çoğu, açık hava partileri, yürüyüşler ve resmi kutlamalar burada gerçekleşiyor. Piotrkowska'nın şahitliğinde olmayan olaylar, Lodz'un tarihine geçmiyordu sanki.

Piotrkowska için, Lodz'un kültürel, politik, duygusal, ticari iş merkezidir denilse yeterli değildir. Bu sokak efsunludur, alımlıdır, hayale meyelandır alır götürür sizi maziye.

Ve tabii ki graffitiler. Ben daha önce de demiştim, kayıtlara öyle geçsin lütfen, Lodz graffitiler tarafından esir alınan bir şehir. Birbirinden farklı öyle figürler öyle resimler var ki,kelimelerin kifayetsizliğine ısmarlanmayacak şekilde gözlerinize bir bayram havası yaşatır. O kadar güzel resimleri o büyüklükte yapmak ne kadar zorsa da renk canlılığını bu düzeyde tutmak da hakikaten ayrı bir ustalık ister. Bırakın duvarları yerleri bile boş bırakmamışlar bu sokakta. Bastığınız yerlerde bile ülke sinemasının en ünlü isimlerini, aktörlerini, rejisörlerinin isimlerini aynı Hollywood'daki gibi yıldızlarla sarmalanmış bir şekilde görmek hayal değil. Burası da bizim "Holly Lodz"umuz yani.

Piotrkowska'yı bitirdiğimizde gün de bitmişti. Midemizde ev sahibi Engin beyin ikram ettiği "Balkan Mutfağı"nın meşhur köfteleri, kalbimizde bir Lodz aşkı, gözümüzde rengarenk bir sanat cümbüşü, ve nihayetinde günün resminde "Yılanlarla bile sarmaş dolaş" İbrahim abimizin ilk heyecanı, sanki bu ekibin son seferi değil gibi geldi bize. Bilmem Mevla ne der?

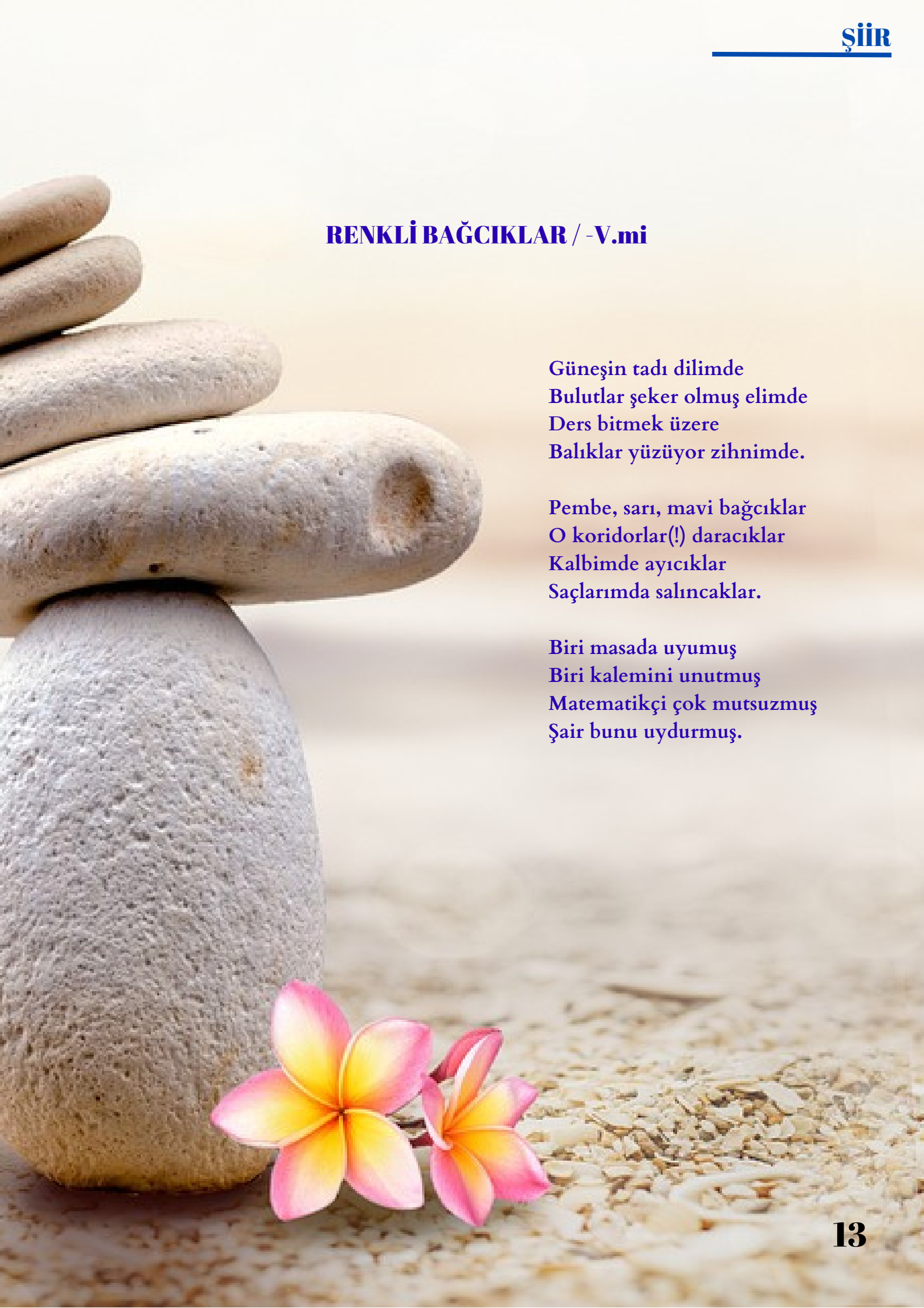

Daha detaylı bilgi için:
http://www.uml.lodz.pl/

RENKLİ BAĞCIKLAR / -V.mi

Güneşin tadı dilimde
Bulutlar şeker olmuş elimde
Ders bitmek üzere
Balıklar yüzüyor zihnimde.

Pembe, sarı, mavi bağcıklar
O koridorlar(!) daracıklar
Kalbimde ayıcıklar
Saçlarımda salıncaklar.

Biri masada uyumuş
Biri kalemini unutmuş
Matematikçi çok mutsuzmuş
Şair bunu uydurmuş.

RUHUMUN BEŞ HALİ / Ahmet YILMAZ

Uyanırım her seher vakti, etrafı saran kuş cıvıltılarıyla. İçimi büyük bir sevinç kaplar, yenice doğmuşçasına. Taçlandırırım bu duygularımı, hemen saf durarak Hakk'ın divanında. Bir nefesçik daha vermeseydi, ölür giderdim şu derin uykumda. Ne kadar da acizim, ne kadar da biçareyim, düşünürsem sebepler tahtında. Beni yoktan var edene, sonsuz minnet duyarım, hem secdede hem rûkuda. İbadetim dahi O'nun lûtfudur: Okuyorum, yazıyorum, aklım yerinde, bütün âzalarım çalışıyor…öyleyse; binler şükür böyle mükemmel bir vücuda. Çok uzun görünen bir gün misali, kanmamalıyım önümde geçireceğim hayata. Her yer donatılmış, tehlike ve tuzaklarla. Devamlı korku ve tereddüt içindeyim, koşuştururken kendi başıma. Beni kollayacak, her an sığınabileceğim, anında müdahale edecek Kudret-i Sonsuz'a, tevekkül ederek başlarsam güne, gönül rahatlığı içinde oluyorum her namazda.

Öğle vakti, günün tam ortasında, ömrümün de yarısı bitmiş gibi. Derd-i maişet ile geçen yarım günün sonunda, sokağın yoğun gürültüsüne takılmadan, koşar adım tekrar huzura. Dünya namına hiçbir şey umurumda değil, sadece dudaklarımdan dökülenlerin anlamıyla O'na teslim olmuşum, O'na sığınmışım. Dört bir tarafa dağılan benliğimi toplayıp, kendimi ancak böyle bulabiliyorum. Yoksa bir hiçim. Bir mola vermeli, gidişata bir göz atmalıyım. Yanlış giden bir şey var mı? İki tarafı keskin bir kılıç gibi, basit bir basiretsizlikten, boşluğa yuvarlanmamanın garantisi yok. Geçmişimi hassas bir teraziye koyup tekrar tekrar tartmalıyım, kârda mıyım, zararda mıyım? Hayatın tazyikinden, bîtap düşmüş ruhuma bir can suyu vermek için, tekrar Kudret-i Sonsuz'a ilticamı yenilemeliyim.

İkindi, geçici bir hayatın habercisi gibi. Ağaçların sararan yapraklarının dökülmesine benzer, benim de ağaran saçlarımda paralel bir dökülme. Güneş ağır ağır gurub ederken, o da "Ben de misafirim, gidiyorum!" demekte. Yükseklerden geçen göçmen kuşlarının bağırışları, bir yere yetişme telaşından sanki. Her bir çiçek, sinek, kelebek ve meyve gibi ne kadar kısa ömürlü canlı varsa, birer gülümseme ile kulağıma; "geçici" olduğumu fısıldayıp, birer birer kayboluyorlar. Halbuki onları ne kadar çok sevmiştim; fakat ruhuma fısıltıları ise çok daha hoş: "Baki olan yerde buluşalım!" Beni geçicilikten kurtarıp, kalıcı yapacak dergaha tekrar başvuruyorum. Sevdiğim her şeyden ayrılacağım, oysa bütün bu ayrılıkları vuslata dönüştürecek tek bir makam var. Bütün ayrıldıklarıma bir çırpıda beni kavuşturacak bir yaratıcı var. Bütün ihlas ve samimiyetimle rûkuda, secdede dileğimi yalvararak, inleyerek yeniden istemeliyim.

Akşam olunca, günün bütün yorgunluğundan sonra, sanki bir ölüyüm. Cümle âlem de kabir kapısında bekliyor gibi. Ömür ile bir günlük hayat arasında bir fark var mı acaba? İkisi de göz açıp kapayıncaya kadar geçiyor. Hesap anında da insanlara, "Ne kadar yaşadın?" diye sorulunca, "Bir gün." diyeceklermiş ya, işte bu hafif gülümsememe yansısa da, dünyada bir gün de, bin yıl da yaşasam, bir şey fark edecek mi ki? Neden? Sonsuz hayatın yanında, on bin yıl yaşasam, ne olacak ki? Yakalanamayan bu zaman kuşu, anında uçup kayboluyor ve bize arkasından şaşkın şaşkın bakmak kalıyor. Kış başlıyor, her canlı yavaş yavaş hayata veda ediyor, biz gidelim yerimize daha yenileri gelecek diyorlar. Adeta bir piyes icra edildi, herkes rolünü iyi veya kötü oynadı ve son selamlamayı yapıp birer birer ayrılıyorlar. Ortada büyük bir ayrılık acısı olsa da, her canlı başka alemlere göçüyor. Kimisi yok oluyorum diye üzgün kimisi de yeniden var olacağım diye çok mutlu. Elbette ben mutlu olanlar grubunda olmalıyım. Bütün canlıları, bütün âlemleri tebdil eden, muhakkak beni de, yeniden bir yaratılışla değiştirecek ve başka bir boyutta bulacağım kendimi. Yanımda götürebileceğim ise sadece ibadetlerim var. Ruhum elbette aynı fakat bedenimin isteklerine uygun bir değişiklik olacak. İşte bu duygularla yine Sonsuz Kudret'in kapısında, seccademde halimi arz ediyorum.

Artık son tebdilleri, yatsı vaktinde birer birer hissediyorum. Her şeyin üzeri yavaş yavaş örtülüyor. Kapanan göz kapaklarıma sanki beyaz bir kefen serilmekte. Ortalık zifiri karanlık, her şey sus pus ve hiç bir yerde canlılık emaresi yok. Gecenin gündüze, kışın yaza dönüşme serencamı gibi, dünyanın da ahirete dönüşmesindeki, sonsuzluk aleminin hafif hafif esintilerini hissediyorum. Rabb'in rahmetinin cilvelerine mazhar olmak için, secdede ısrarla duruyorum. Göz yaşları bu rahmete vesile olabilmek için gittikçe sağanak bir yağmur olma yolunda. Dünyada sevdiklerimin bir tanesi dahi aklıma gelmiyor. Sadece O'na ulaşmak, sadece O'na kavuşmak, O'na kul olabilmek derdindeyim. Kusurları çok biri veya salih her ne isem, yeniden haşr olup sadece O'nun önünde huzur bulacağıma tam kaniyim.

Ruhumun şu beş halini teheccüdle taçlandırmak istiyorum. Baştan sona hayatımın bir muhakemesini, "Nereden geldim? Nereye gidiyorum?"un bütün cevaplarını, net bir şekilde idrak etmek istiyorum. Hesabı veremeyip, sonsuzluğun kötü olanını hak etmeyi düşünmek bile, zifiri karanlık ormandan gelen bir çığlık gibi ürpertici. Vicdanımda hardal tanesini dahi tartarken, sonsuzluğun güzel olanına ulaşmada, bir ışık emaresi, bir ümitler yumağı; güneşin doğarken her şeyi sarması gibi bütün benliğimi sarıyor. Dört bir tarafımın, tamamen aydınlanmış bir nur halesine dönüşmesine son derece iştiyak duyuyorum. O'na lâyık olmaya çalışmayı ihsan ettiği gibi, cemâlini görmeyi de ihsan etmesinden milyon kere ümitliyim. Dileğim odur ki: O'nun cemâli ebedi olduğu için, şu sönen bedenime de, mutlu bir ebedilik versin ki, müştâkı olarak, zevâle mahkum olmayayım.

İşte bunlar benim, her günkü miraçlarım ve de dualarım: "Günahlar dünyalar kadar olsa bile, o kadar muhtacım ki affetmene, Sana olan sonsuz güvencimle, kavuşmak için Zat-ı Zülcemâline, hazırım hatta kıyamete, hem küçüğüne, hem büyüğüne, çünkü tamdır inancım, sonsuz rahmetine!"

ŞEKER PORTAKALI "JOSE MAURO DE VASCONCELOS" / Metin ÖZDEMİR

"Çocuk yüreği unutur ama affetmez."

Jose Mauro de Vasconcelos'un başyapıtı Şeker Portakalı, "Günün birinde acıyı keşfeden küçük bir çocuğun" öyküsüdür. Çocukların masum, naif duygularını çocukluk dönemi içinde muhteşem şekilde okura hissettirerek anlatan bu kitabı duymayan yok gibidir. Hatta çoğu okur bu kitabın acılı tarafını bildiği için belki de bu kitabı üzülmemek için köşe bucak kaçmış, kitabı okumayı ertelemek istemiştir. Ben bu kitaptan hareketle günümüz çocuklarına ve ailelerine de seslenerek bazı serzenişlerde bulunacağım.

Vicdanlı ve merhametli anne baba çocuğu için en iyi sığınaktır. Nice çocuklar vardır ki aynı evde öz anne babasından ruh olarak uzakta ve yalnız yaşamaktadır. Anne baba çocuğunun ruhuna girememekte, kendi işlerinden vakit bulup çocuğuna vakit ayıramamakta, aksine eve öfkeli de geldiyse annesini veya babasını bekleyen çocuğuna ters cevap vererek onun ruh dünyasında hasarlar açılmasına sebep olmaktadır.

Aynı evde çoğu çocuk anne baba evde olsa bile beraberken ruh dünyası olarak anne babasız yaşıyorlar. Duygu olarak anneye babaya hasret bu çocukların ruh dünyalarını düşünebiliyor musunuz?

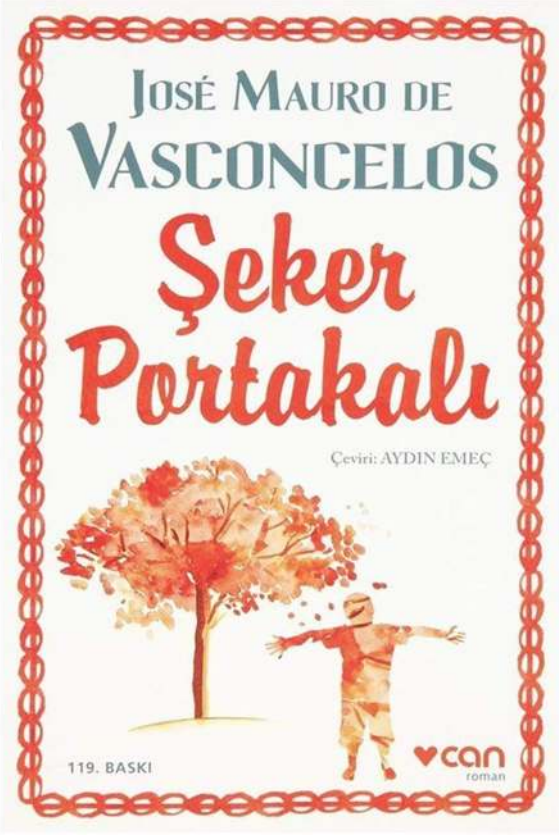
Toplum olarak çocuklar ile ilgili çıkan olumsuz haberlerde sadece uzaktan "Ne vicdansızlar var." demekten öteye geçemiyoruz. Evde onları küçük yaşta dengeli, sağlıklı bir ruh yapısı ile yetiştirmediğimiz müddetçe toplum olarak bu tür haberler bizi üzmeye hep devam edecektir. Çocuk yaşta gelinler, çocuk işçiler, hapishanede büyümek zorunda kalan çocuklar, bebekler toplumun vicdanını kanatmıyorsa söylenecek söz yoktur. Hiç kimse anne babasının suçunu veya suçsuzluğunu çocuğuna ödetemez. Bunu ancak artık cahil, vicdansız, merhametsiz insanların toplumunda görebilirsiniz.

Günümüz çocukları ile büyüklerin geçmişte yaşadığı çocukluk arasında artık dağlar kadar fark vardır. Anne babanın artık günümüz çocuklarına bir şekilde ulaşması gerekmektedir. Bugünkü uyaranlar artık çok farklı. Anne babasından aynı evde uzakta yaşayan çocuklar anne babalarına ne zaman yakın olamazlar.

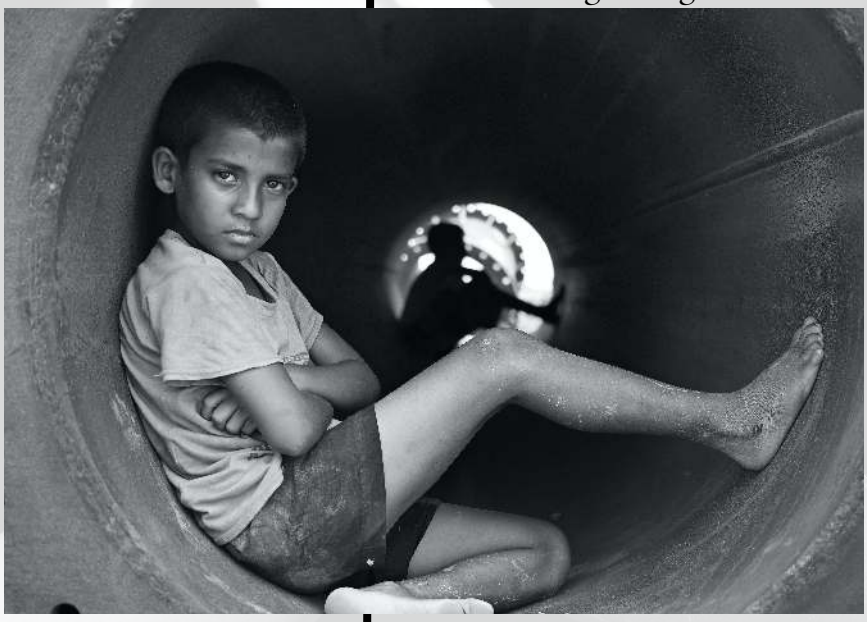
Bir de aile içi kadına veya çocuklara şiddet varsa o evde o sevgi bağı kopmuş sevgisizlik başlamış demektir. Bu gibi aileler bir an önce eski sevgi dolu günlerine dönmelidirler. Bunu yapamadıklarında çocuk, aile, toplum için ahlaki çöküntüye temel oluşturabilir.

Bugün problem olan yetişkinler dün bizim ihmal ettiğimiz çocuklardı. Yarın problem olacak yetişkinler bugün ihmal edeceğimiz çocuklar olacak. Tek bir çocuğu bile ihmal etmeyin değerli ebeveynler. Ülkemiz için, geleceğimiz için, ahiretiniz için…

Sahipsiz çocukların bayramda elini öpecek bir anne babaları bile yok. Her gece yatağa yattığında hıçkırıklara boğuldukları halde, gün içinde insanlarla iletişimde dik durmaya çalışıyorlar içlerinde fırtınalar koparken. Hayat belki onlara çocukluğunu bile yaşatmıyor. "Afganistan'da çocuk çok ama çocukluk yok." der Khaled Hosseini Uçurtma Avcısı kitabında. Ne kadar acı bir cümle. Ülkelerinde savaş olmayan, barış ortamında ruh dünyasında hayat savaşı veren o kadar çok çocuk var ki… Yürek dayanmaz.

Öğretmen olduğum için biliyorum. Sınıf etkinliklerinde, veli toplantılarında anne veya babası vefat etmiş çocuklar, herkesin anne babası kendi çocuğunu izlerken, onların gözü uzaklara dalar. Öğretmen sınıftaki bu çocukları iyi tanımalıdır. Anneler gününde sınıfta annesi ölmüş bir çocuğun yanında "Evladım peki sen anneler gününde annene ne hediye aldın?" diye sormamalıdır. Çocuğun ruh dünyasını tekrar tekrar karartmamalıdır. Bu yüzden çocuğun kaldığı ev ortamını mutlaka ziyaret etmeli, öğrencisini iyi tanımalıdır. Belki çocuğun evinde kendine ait bir odası bile yok, ekonomik şartları iyi olmayan bir ailenin oğlu veya kızı, belki evde hasta veya felçli bir anneannesi, babaannesi ile kalıyor, belki sinirli bir ailenin içinde, belki de çok huzurlu bir ailede. Dedim ya öğretmen öğrencisini iyi tanımalı, anne baba rolüne girmeden öğrencisine kendi evladı gibi sahip çıkmalıdır. Allah'ın emanetidir çocuklar.

Çocuk size velilerin değil Allah'ın bir emanetidir. Bugün bu emanetlerin her birine ayrı ayrı sahip çıktıkça geleceğimizin aydınlığından söz edilebilir.Bugün kaç çocuk kendisini anlamayan büyükleri, arkadaşları yani anne baba şiddeti, akran zorbalığı yüzünden yatağında hıçkırıklarla uyumak zorunda kalıyor, yorganını üstüne çekip sabahlara kadar iç çekiyor biliyor muyuz? Ruh dünyasında hayat savaşı veren o kadar çok çocuk var ki. Çocuk hissetmiyor mu bu hayatı? Etkilenmiyor mu? En çok o etkileniyor hayatın acımasızlığından. Tüm çocukları mutlu mu zannediyoruz?

Dedim ya çocuk yaşta gelinler, çocuk işçiler, hapishanede büyümek zorunda kalan çocuklar, bebekler toplumun vicdanını kanatmıyor mu? Cahil, vicdansız, merhametsiz insanların toplumunda bu çocuklar dengeli yetişebilir mi? Ruh dünyaları hasar almaz mı?

Bir örnek de yaşça büyümüş ama hâlâ çocuk kalmış birinden. Şöyle anlatıyor yalnızlığını:

"6 yaşındaydım galiba, bir gün yine "Annemi özledim." diye ağlarken dedem bana her yağmur yağdığında annemin yer yüzüne indiğini söylemişti. Çocuk aklı tabi inanmıştım. Şimdi 23 yaşındayım ve hala ne zaman yağmur yağsa dışarı çıkar annemin gelmesini beklerim."

En son anne babalı ailelerden bir örnek vereyim. Bir çocuğun itirafı:

"Benim babam hep vardı; hâlâ var ama hiç olmadı da. Bir kere bile oturup dertleşmedim. Bana sadece saçma sapan nasihatler verdi. Hayatımda bir kere bile bana "Nasılsın?" "Seni seviyorum." demedi.

Babamın bana kattığı tek şey annemi onun sayesinde daha çok sevmek oldu." Çocuğuna aynı evin çatısında yalnızlık çektiren, baba sevgisinden mahrum eden bir baba… Babalığını sorgulasın herkes.

Jose Mauro De Vasconcelos, Brezilya'nın yoksulluğunu iliklerine kadar yaşamış bir yazar. O, yoksulluğu ve hiçbir şeye sahip olamadan geçen çocukluk çağını 12 günde yazdığı ama 20 yıl içinde tuttuğu bu kitabıyla okuyucuya çok başarılı bir şekilde aktarıyor.

Kitabı bitirdiğinizde hüzünlenmiyor, Zeze'nin acısını hissetmiyorsanız kalbinizi kontrol edin.

Kitabın konusuna gelecek olursak: Şeker Portakalı 5 yaşındaki Zeze isimli bir çocuğun acı hikayesini anlatıyor. Brezilya'nın ücra bir kasabasında çok fakir bir ailenin çocuklarından biri olan ve 5 yaşında olmasına rağmen hayal gücü ve zekası çok gelişmiş olan Zeze çok yaramaz bir çocuktur. Yaptığı yaramazlıkları ona "içindeki şeytanın" yaptırdığına inanır.

Zeze'nin babası işsizdir ve aile bu yüzden büyük bir fakirlik çeker. Taşınmak zorundadırlar ve bu Zeze'ye acı verir. Taşındıkları yeni evin bahçesinde çeşit çeşit ağaç bulunmaktadır ancak Zeze bahçedeki şeker portakalı fidanını sahiplenir ve kendi fidanı olduğu için ona ilgi gösterir. Fakat bu şeker portakalı fidanının başka bir özelliği daha vardır. O da Zeze ile konuşmasıdır. İkili bu sayede çok iyi arkadaş olur ve Zeze tüm gün yaptıklarını şeker portakalı fidanına anlatmaya başlar.

Yeni yıl yaklaştığında Zeze de her çocuk gibi hediye bekler. Fakat ailesi çok fakir olduğu için pek umudu yoktur. Buna rağmen pabuçlarını kapının önüne koyar ve odasında beklemeye başlar. Gelenek olarak babası kapının önüne hediye koyması gerekir ve Zeze merakına yenilerek hediye var mı diye kapıyı açar. Tahmin ettiği gibi hediye yoktur fakat karşısında babası ıslak gözlerle ona bakar. O an babasının acısını hisseder fakat artık çok geçtir. Yaptığı bu davranışı ile babasını çok üzmüştür ve bunu telafi etmek için babasına hediye almaya karar verir. Bunun içinde ayakkabı boyama kutusu alır ve yollara düşer.

İşler pek iyi gitmez ama yine de bir şekilde hediye için gerekli parayı bulmayı başarır. Hediyeyi alıp babasına verdiğinde artık ondan mutlusu yoktur. Onun içinde hem bir şeytan hem de bir melek vardır.

Bir taraftan herkes yaramazlıkları ile ona bela okurken diğer taraftan öğretmeninin masasındaki vazo boş kalmasın, öğretmeni üzülmesin diye çabalayan bir çocuktur Zeze. En büyük hayallerinden bir tanesi ise yarasa gibi kasabanın en havalı arabası olan Portekizli'nin arabasının arkasına asılarak rüzgarı hissetmektedir. Bir gün cesaretini toplar ve bunu dener. Fakat denemesi ile başarısız olması ve Portekizli'den dayak yemesi bir olur. O gün büyüdüğünde Portekizli'yi öldüreceğine dair yemin eder. Nefret ile başlayan bu ilişki bir süre sonra çok iyi bir dostluğa dönüşür. Bu dostluk Zeze'nin hayatını çok değiştirir. Artık durulan ve yaramazlık yapmayı bırakan bir Zeze vardır. Tabi bu bağlılık Zeze'nin yaşayacağı acının artmasını sağlar. Portekizli, Zeze'ye ömür boyunca unutamayacağı bir acı yaşatacaktır.

Kitapta Zeze'nin azıcık sevgi gördüğünde bile yaramazlıkları bırakması ve çalışkan bir öğrenci olarak okulda tanınması, Portekizli ile olan ilişkisi derken asıl yoksulluğun sevgisizlik olduğunun adeta hissediyoruz.

Çocuk kitapları süper kahramanlar çıkarmak gibi bir amaç güdebilir ama Şeker Portakalı'ndaki kahramanımız Zeze'den bize hüzün kalıyor. Çocukların hüznü, samimiyeti, saflığı... Gerçek dünya bu. Hayâl dünyasında yazılmamış bu kitap. Her zaman çocukların hikayesi mutlu sonla bitmiyor. Çocuklar okurken bazı ayrıntıları gözardı eder mi bilmem ama yetişkinken bu kitabı okursanız daha hakim oluyorsunuz kitaba, hayatın acımasızlığına... Geçmiş, gelecek sentezi yaparak.

"Kimseden hiçbir şey beklemiyorum. Böylece hayal kırıklığına da uğramamış oluyorum..."

Hüzünlü okumalar!

DORUK GÜZ GÖNÜL / Abdulkadir DOĞAN

Meşke davet etti, gökçek yüzlü yar.
Methini dinlerken, yüzün büz gönül.
Söz hakkı lütfetti, gerçek sözlü yar.
Sen seni ünlerken, sözün süz gönül.

Gözün derdi hüsün, çağlâ gözle yar.
Güfte yazdı hazin, sazda söz gönül.
Sözün verdi hüzün, dağla düzle yar.
Beste yapdı yazın, bozdu güz gönül.

Güzel görüp güzel, düşün olsun yar.
Değer bulur hayat, sazla söz gönül.
Yüz-el sürüp gazel, özün örtsün yar.
Meğer budur AYAT, yazla güz gönül.

Tarım ekim-biçim, hasat vaktim yar.
Toprağın sel almış, kalen düz gönül.
Malım evim hiçim, kesat bahtım yar.
Yaprağın yel almış, gelen güz gönül.

Ba'sü ba'del mevtim, varak gibi yar.
Nevruz erzak taşır, döker yaz gönül.
Ba'se bedel sevdim, toprak dibi yar.
Neyruz azık taşar, ambar güz gönül.

Gülzarım bozuldu, bülbül gülsüz yar.
Yaşım kemâl buldu, buruk yüz gönül.
Kervanım düzüldü, düldül çülsüz yar.
Kış bahar yaz oldu, doruk güz gönül.

Meşk : Yar ile sohbet
Ba'sü ba'del mevt: Yeniden Diriliş
Varak : Yaprak
Neyruz : Yaz günü
Düldül : Binek at
Çülsüz : Çıplak

TEMSİLİN GÜCÜ VE ÜÇ MİSAL / Recep ATICI

“İnsanlığa sunacak bir mesajı olduğunu düşünen fikir işçileri, sözleriyle muhataplarına bir şey anlatmadan ziyade tavır ve davranışlarıyla mükemmel bir temsil ortaya koymaya bakmalıdırlar. Zira temsil güven verir, sözle kıyaslandığında inandırıcılığı çok daha yüksektir. Eğer bizler, Allah’ın insanlığın hayrı için gönderdiği ilahî sistemi arızasız ve kusursuz temsil edebilirsek, insanların etkilenmemesi, büyülenmemesi mümkün değildir. “Gelin şöyle olun, böyle yapın” demek yerine, başkalarını çağırdığımız değerleri cezbedici ve imrendirici bir güzellikte temsil edelim.. bunu, başkası görsün diye de değil, kendimiz için, Allah’la olan münasebetimiz adına, kulluğumuzun gereği olarak yapalım.. yapalım ve başkalarının ne yapacaklarının kararını onlara bırakalım.”1

Temsilin gücü veya keyfiyeti ile ilgili girişte vermeye çalıştığımız bu paragraf Muhterem Fethullah Gülen Hocaefendi’nin bir sohbetinden alınmış olup meselemizi yeterince özetlemektedir. Ancak burada antrparantez, temsille ilgili bir hususu da iki cümleyle ifade ettikten sonra sözünü ettiğim üç misale geçeceğim. Şöyle ki: Tarih felsefecilerinin de üzerinde durduğu şekliyle Müslümanlar bir zamanlar temsil keyfiyetiyle girdikleri yerlerde -ki Endonezya buna en iyi örnektir- hep kalıcı olmuşlardır. Ancak temsil keyfiyetini hakkıyla ortaya koyamadıkları Endülüs gibi yerlerde ila ise nihaye kalamamışlardır. Bu konu bence bugün itibariyle dünyanın farklı coğrafyalarına bir tohum gibi saçılan bizlerin aklının bir köşesinde her daim hatırda tutulması gereken bir meseledir.

Evet bu giriş faslından sonra temsilin gücünü gösteren ilk örneği beyaz gömleği, siyah takım elbisesi ve özenle taktığı kravatıyla hatıralarda hala bir siluet gibi duran beyaz saçlı Georges Marovitch’ten vermek istiyorum. Onu hatırlayanlar bilecektir. Bilmeyenler için söylemek gerekirse o, Vatikan'ın Eski Türkiye temsilcisi idi.

Hal ve tavırlarında derin bir nezaket, duyarlılık, vazife şuuru ve tevazu sezilen Marovitch, Fethullah Gülen Hocaefendi için, “Asrımızın çağdaş Mevlana'sı" derdi. Vatikan yolculuğunda Hocaefendi'ye eşlik etmiş olmasından dolayı maalesef, 28 Şubat sürecinde tanık olarak mahkemeye çağrıldı. Hayatında ilk defa hâkim karşısına bu şekilde çıkan bu masum insan, mahkemenin ön akşamında gece boyunca loş ışıkların aydınlattığı ibadet odasında Kur’an’da Havarilerin, “Ey Rabbimiz! İndirdiğin kitaba iman ettik, Resûle itaat ettik. Sen de bizi (dini yaşama ve zulme karşı çıkma noktasında) örnek olan kullarınla beraber yaz” (Âl-i İmrân, 3/53) şeklinde dua ettiği gibi o da, “Allah'ım! Heyecanımı gider, dilimin bağını çöz, şahitliğimi kabul eyle ki sevgi çarmıha gerilmesin…”2 şeklinde dua eder.

Ertesi gün hâkim karşısına çıktığında Hâkim kendisine; “Fethullah Gülen'i nereden tanıyorsunuz” diye sorar. O da; “Ben onu önce basından tanıdım. Sevgiden, inanç ve kültürler arası diyalogdan bahsediyordu. Bir gün kendisini ziyaret ettiğimde daha yakından tanıma fırsatı buldum. Bundan sonra onu daha çok sevmeye başladım. Hâkim Bey, sevgi ve hoşgörü esasına dayalı gerçek İslamiyet'i, biz ondan öğrendik. O Hıristiyan cemaatimizi çok etkiledi. Hâkim Bey, o bize İslam'ı sevdirdi. O bize Hazreti Muhammed'i sevdirdi.”3 şeklinde cevap verir.

Evet, Üstadımız Bediüzzaman’ın; “Eğer biz İslam ahlâkının ve îman hakikâtlerinin mükemmelliğini kendi fiillerimizle ortaya koyabilirsek diğer dinlerin tâbileri, elbette cemaatlerle İslamiyet’e dâhil olacaklardır.”4 dediği gibi Marovitch de hakkıyla temsil edilen İslâm’ın tesirinde kalmış ve o günlerde kimsenin cesaret edip de yapamayacağı hakkın şahitliğini yapmıştı.

Temsilin gücüyle ilgili ikinci örneği ise spor dünyasından vermek istiyorum. Bu örneği yaşları müsait olanlar belki hatırlayacaktır. Hadise, 1984 ABD Los Angeles Yaz Olimpiyatları'nda yaşanır. Olayın kahramanları 1956 Kahire doğumlu judocu Muhammed Ali Raşvan ile rakibi Japon Yaşuhiro Yamashita'dır. Raşvan, uzun bir karşılaşma silsilesini aşarak finale kadar gelmiştir. Final karşılaşmasını Japon asıllı Yamashita ile yapacaktır. Ancak bu son final maçına gelinceye kadar Yamashita'nın sağ bacağının kasları yırtılmış ve final karşılaşmasına sakat olarak çıkmak zorunda kalmıştır. Kaslardaki yırtığın verdiği acıyla Yamashita, sağ ayağını resmen sürüklemektedir. Raşvan'ın antrenörü bu durumu fark etmiş olmalı ki kenardan sürekli Raşvan'a Yamashita'nın 'sağ bacağına çalışmasını ve sağ bacağına oynamasını' telkin eder.

Olayı hatırlamayanlar, bu karşılaşmanın internet ortamındaki videosunu izlerse Yamashita'nın o durumunu net görebileceklerdir ki, Raşvan'ın rakibinin sağ ayağına Judo'nun kuralları çerçevesinde bile bir defa çalışması veya oynaması yetecektir. Fakat kendisine antrenörü tarafından yapılan bu ısrarlı telkinlere rağmen rakibinin sağ ayağına hiçbir şekilde dokunmaz. Dolayısıyla karşılaşmanın sonucunda maçı kaybeder ve gümüş madalya ile yetinmek zorunda kalır.

Maçtan sonra etrafını saran gazeteciler, "Antrenörünüzün ısrarlı telkinlerini niçin duymazdan geldiniz?" şeklinde soru yağmuruna tutarlar. Ayrıca bu uluslararası bir maç olduğu için hem televizyonları başında maçı izleyen dünyadaki tüm Müslümanlar, hem de Mısır halkı Raşvan'ın rakibini mağlup etme adına niçin sağ ayağına vurmadığını merak etmektedirler. Raşvan'ın bütün bu meraklı sorulara cevabı ise gayet sade ve çok basit olur: "Benim dinim insana, yaralıya, hele de yaralı yerinden vurmayı asla izin vermez. Eğer o durumdayken bir de ben oradan yüklenip vursaydım, sakat da kalabilirdi. Bir altın madalya için bunu ona yapamazdım."

Raşvan'ın yaptığı bu açıklama sonucunda nerdeyse tüm dünya onu, ayakta alkışlar. Ayrıca daha sonra özel davetli olarak gittiği Japonya'da da ülkenin onur konuğu olarak, bir kral gibi karşılanır. Ardından Uluslararası Fairplay Komitesi kendisini 1984 Fairplay Ödülü'ne layık görür.

Evet, Hocaefendi'nin; "Hâl ile halledilmeyecek problem yoktur. Rasûl-ü Ekrem ve Sahâbe-i Kirâm efendilerimizin belki en müessir yanları, onların hâl ve temsilleriydi. Onları derinden derine tetkik eden insanlar, "Vallahi bunların çehresinde, tavır ve davranışlarında yalan yok!" diyorlardı."6 dediği gibi Raşvan'ın ortaya koyduğu bu hâl ve temsille o gün itibariyle ciddi sayıda insan, İslâm'ı araştırma ihtiyacı duyar. Bir final müsabakasını kaybetmeyi göze aldıran bu hâlin ne olduğu meselesi bir çok insanın ilgisini çeker ve tam sayı bilinmemekle beraber o sene binlerce kişinin İslâm'ı inceleyip Müslüman olduğu değişik basın kuruluşlarında haber olur.

Temsilin gücüyle ilgili üçüncü örneği de Orta Asya bozkırlarına ilk hicreti gerçekleştiren ve oralarda yoklukta varlık cilvesi gösteren fedakâr öğretmen arkadaşlarımızdan vermek istiyorum. Benim yaşımda olanlar, Aydın Bolak Beyefendi'nin 5 Aralık 1997 yılında İstanbul Sultan Ahmet Meydanı'na yakın bir otelde Hizmet Hareketi adına yaptığı bir sohbeti hatırlayacaktır. O sohbette Aydın Bey, hitap ettiği güzide topluluğa temsilin gücünü gösteren şu örneği anlatır:
"Ulanbatur'a büyükelçi olarak tayin edilen genç bir hariciyeci, tecrübeli üstadına gider ve 'Hiçbir bilgi yok, gideyim mi?' diye sorar. Üstadı, 'Git biraz incele, şartlar müsait değilse döner gelirsin.' cevabını verir. İşte bu Büyükelçi, uçaktan indiği zaman lacivert elbiseli bir gençle karşılaşır. O genç kendisini, 'Hoş geldiniz beyefendi.' diyerek karşılar. Elçi, şaşırmış bir şekilde, 'Siz kimsiniz?' diye sorar. O genç, 'Ben buradaki iki okulun koordinatörüyüm. Teşrifinizi duyduk, hoş geldiniz demek için geldim. Hem ikametiniz hem de sefaret için bina hazırladık. Buyurunuz hizmetlerinizi biz de bekliyoruz, Moğollar da bekliyor.' der. Arkasından 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı gelince sefir yine düşünmektedir. Zira, tahsisatı yok, imkânı yok ve yabancı bir yer, kimseyi bilmiyor. Yine yardımına lâcivert elbiseli o genç adam yetişir.

Mekteplerden birinin salonunu açar ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlamalarını Moğollarla birlikte yaparlar. Genç sefir hayretler içinde Türkiye'ye döner ve üstadım dediği o eski büyükelçiye ağlayarak yaşadığı bu hadiseyi anlatır ve şu soruyu sorar: 'Kim bunlar? Bu ne ruh halidir, bunları yetiştiren kimdir?' Evet, kimdir bu gençlere bu mefkureyi veren? Kimdir bu gençlere bir Türk büyükelçisini uçağın merdiveninde karşılama nezaketini verip, onun kalacak yerini hazırlatan? Kimdir bir Cumhuriyet Bayramı'nı onunla beraber kutlamak için bütün imkanlarını seferber eden ve kendi yemeklerini getirip sofralarda ikram eden? Büyükelçi, bunların kim olduğunu öğrendiği zaman, söyleyebileceği tek şey: 'İmkanını bulsam da gidip ellerini öpsem.' olur."

Evet, çoğumuzun bildiği gibi bir zamanlar olmaz gibi görünen nice gayretler temsilin gücüyle neticeye ulaştı. O günlerde temsil vazifesiyle yola çıkanlar, eksiğiyle gediğiyle üzerine düşeni yaptılar. Bizim için önemli olan, bundan sonra bizim ne yaptığımızdır. Bir mü'minin en büyük hedefi, Allah'ın rızasını kazanmaktır. Allah'ın rızasını kazanmanın en kestirme vesilesi de O'nun adının dünyanın dört bir tarafına götürülmesidir. Bugün itibarıyla Cenab-ı Hakk'ın önümüze çıkardığı imkanlara bu nazarla bakmalı ve bize verilen fırsatları çok iyi değerlendirmeliyiz. Zira fırsatlar, bir yerlere istif edilip daha sonra kullanılabilen birer emtia değildir. Bizler, şimdilerde önümüze çıkan fırsatların üzerinde yoğunlaşmalıyız. Geçmişte kahraman veya hain arama yerine önümüze ve işimize bakmalı ve Allah'ın rızasına doğru koşar adımlarla ilerlemeliyiz.

GECE / Ekrem YURTSEVER

Bazen, gece düşündüklerimi ve düşlediklerimi, gündüz kaleme alayım diyorum.
Aaa, o da ne?!
Gece cilveli cilveli peşimden koşan, yoluma mendil atan,
"Beni de alsana!" diye el sallayan kelimeler, gündüzleri, "Sen de kimsin?? dercesine beni tanımamazlıktan geliyorlar.
Alacağınız olsun!

GALATA / Emine MESTA

